

knyttet til de „indfødte folk“ på kontinentet. Denne bog vil være verdifull for dem, som ønsker at forstå de socio-politiske og kulturelle kontekster, inden for hvilke de „indfødte folks“ kampe foregår.

Karuti Kanyinga
Internationale Studier
Roskilde Universitetscenter

KAREN FOG OLWIG: *Global Culture, Island Identity: Continuity and Change in the Afro-Caribbean Community of Nevis*. Harwood Academic Publishers 1993. xi + 239 s.

Plantasjesamfunnene i den karibiske regionen var i en periode etter annen verdenskrig gjenstand for en intens antropologisk oppmerksomhet. Den gang dreide de sentrale problemstillingene seg om kjønnsrelasjoner og familieorganisasjon (Raymond T. Smith; Peter J. Wilson), uformelt sosialt liv (Roger Abrahams), plantasjeøkonomien (Sidney Mintz), kulturell „synkretisme“ (Melville Herskovits), samt politisk integrasjon i de karibiske „pluralsamfunnenes“ (Lloyd Braithwaite; M. G. Smith). Siden har Karibien havnet i periferien – ikke bare økonomisk og geopolitisk, men også forskningsmessig. Denne situasjonen ser nå ut til igjen å forandre seg, og antall antropologiske studier fra karibiske samfunn har vokst både i antall og i allmenn relevans i de aller siste årene. Karen Fog Olwigs fine studier fra St. John og Nevis, hvorav *Global Culture, Island Identity* er den nyeste, er med på å skape inntrykket av at Karibien igjen er i ferd med å bli et antropologisk kjerneområde. Denne gangen er det spørsmål som springer ut av tidens globaliseringsdebatt som gjør regionen viktig.

Olwigs monografi må kunne klassifiseres som historisk antropologi, selv om den i høy grad er basert på eget feltarbeid. To av tre deler – fem av åtte kapitler – diskuterer historisk materiale, mens de tre siste kapitlene tar opp dimensjoner ved nåtidig sosial og kulturell identitet på Nevis. Øya er liten (ca. 100 km²), har en befolkning som en stor dansk landsby (10.000), og må kunne beskrives som perifer både globalt og i vestindisk sammenheng; såvel økonomisk som kulturelt og politisk. Nevis er junior-partner i nasjonalstaten St. Kitts-Nevis (uavhengig 1984), som selv er en av verdens minste stater med rundt 50.000 inn-

byggere. Olwigs studie diskuterer fremveksten av den afro-karibiske kultur på øya, som helt siden plantasjeøkonomiens og slaveriets spede start på 1600-tallet har funnet sted i skjæringsfeltet mellom lokal dynamikk og globale relasjoner.

De vestindiske samfunnene tør være verdens mest moderne steder. Urbefolkningen er, med noen få unntak (som Dominica), blitt utryddet, og hele deres historie er følgelig et produkt av den moderne tid og kapitalismen. Hele befolkningen er etterkommere av migranter som har forflyttet seg i moderne tid.

Slaveriet var naturligvis dehumaniserende og autoritært, men det gav likefullt rom for etableringen av „livskonvensjoner som kunne danne grunnlag for en distinkt afro-karibisk kultur“ (s.45), som Olwig beskriver fremveksten av med utgangspunkt i lokal praksis og lokale muligheter. Koloniale institusjoner som kirke og skole ble verken avvist eller passivt adoptert av slavene og deres etterkommere (slaveriet ble opphevet i 1838-44), men ble rekonstruert, og dermed omformet, av dem som en del av deres kulturelle praksis. Følgelig fremstår den gamle dualismen mellom „respectability“ og „reputation“ (Wilson, *Crab Antics*) som ufullkommen, idet den fremstiller ett sett av verdier som „importerte“ og et annet sett som „autentiske“. Spørsmålet er, for å parafrasere Alfred Kroeber, ikke hvor et kulturelt element kommer fra, men hva man gjør med det. Respektabilitet av kristelig, „europeisk“ type, viser Olwig, er i høy grad en integrert verdi blant afro-karibiene (selv om det har et markant middelklasseaspekt), og kan vanskelig avvises som „importert“ og inautentisk. Det ville være som å avvise det norske demokrati som inautentisk fordi ideen om demokrati kom fra Frankrike. Kirken var i perioder, kanskje særlig i annen halvdel av 1800-tallet, et viktig forum for fremme av afro-karibisk kultur; og det koloniale og post-koloniale utdannelsesvesenet gir på Nevis, som i andre karibiske samfunn, muligheter til å erobre verden gjennom migrasjon.

Spørsmålet om kulturell autonomi behandles forbigelig av Olwig, som verken beskriver afro-karibiene som passive ofre for undertrykkelse eller som entreprenører som helt og holdent skaper sin kultur selv: kulturen på Nevis kan verken beskrives fyldestgjørende som „avhengig“ eller som „autonom“. Den er global i sin karakter fordi den er hekket

opp til globale nettverk av arbeid og kommunikasjon, men den er lokalt konstruert av afro-karibiernes selv. En implikasjon av denne kulturoppfatningen er også at et begrep som „synkretisme“, som har vært populært i forskningen om denne type samfunn, blir overflødig og i siste instans misvisende. For nær sagt alle kulturelle systemer er resultater av en balanse mellom kontakt og isolasjon, mellom det egne og det fremmede, og er slik sett synkretistiske. I denne sammenheng savner jeg imidlertid en mer inngående behandling av konsekvensene av den „culture of resistance“ som slaveriet avfødte, som mange – ikke minst vestindere selv – betrakter som et politisk problem, ettersom folk den dag i dag vegrer seg for å ta politisk ansvar.

Et beslektet perspektiv har Olwig på moderne migrasjon som fenomen og prosess i de avsluttende kapitlene. Den meget omfattende arbeidsvandring som har funnet sted i etterkrigstiden kan naturligvis tolkes som et uttrykk for ekstrem marginalisering og avhengighet, men den kan også sees som en „videre dyrkning av det kulturelle rom som er vokst ut av det globale møte“ (s.9). Mennesker fra Nevis som lever og arbeider f.eks. i Storbritannia bidrar på flere måter til styrkingen av lokal identitet der hjemme, selv om deres migrasjon også har problematiske sider vedrørende den lokale reproduksjonen av kultur og sosial organisasjon (de unge og ressurssterke forsvinner til metropolene). Det er gjerne i eksilet at ens lokale identitet blir kodifisert, og gjennom karibiske kulturfestivaler i England har både en vestindisk og en lokal Nevis-identitet blitt etablert som et markant motstykke til majoritetens britiske identitet. (Samtidig, påpeker Olwig, kan det årlige vestindiske karnevalet i Notting Hill også leses som en revitalisering av en tapt *engelsk* karnevalstradisjon!) Romantiserende forestillinger om hjemstedet fungerer identitetsskapende også for tredje generasjons migranter som aldri har vært der, kanskje omtrent slik Afrika fungerte som et samlende symbol for afro-karibiere for en generasjon siden. Et komplementært uttrykk er naturligvis romantiseringen av metropolene (USA, Canada, Storbritannia) på Nevis. Migranternes sporadiske besøk hos familien på Nevis bekrefter videre øykulturen som et sant lokalt-globalt fenomen; som noe som finnes lokalt, men som alltid bare har vært mulig som ett av mange knutepunkter i globale nettverk de er vevet tett

inn i. Sist, men ikke minst, gir migrasjonen et meget konkret uttrykk for avhengighetsbåndene disse nettverkene skaper; emigrantene er økonomisk av stor betydning for sine familier på Nevis, og importerte konsumvarer som mat og klær foretrekkes ettersom „vestlige“ varer „forbindes med velstand og overklassestatus“ (s.147). Som andre Karibienforskere også har poengtert (bl.a. Daniel Miller), er konsum uhyre viktig som markør for identitet i disse dypt individualistiske og moderne samfunnene.

Selv om Olwig fremhever det aktivt skapende ved afro-karibiernes produksjon, reproduksjon og transformasjon av lokal identitet, minner hun stadig om Nevis' faktiske posisjon som en marginal bakevje i den vestlige verden. Det offisielle språket er standard-engelsk, skjønt knapt noen snakker det daglig; skolevesenet er orientert mot universitetsstudier i utlandet snarere enn lokale behov, og det legges liten vekt på det afro-karibiske kulturelement i de offisielle presentasjonene av Nevis overfor turister. Og befolkningen på Nevis er stort sett fattig, både i egne og andres øyne.

Studier som denne monografien er viktige bidrag til den siste generasjon av teorier om kultur, som begrepsfester kultur som en åpen prosess snarere enn som en fast ting, og som på empirisk grunnlag diskuterer mulighetsbetingelsene for kulturell variasjon i en verden preget av hegemoniske „vestlige“ verdier og tenkemåter. *Global Culture, Island Identity* er noe så sjeldent som en etnografisk solid undersøkelse av kulturell globalisering, som både tilbyr et godt materiale for komparasjon og identifiserer temaer som fortjener videre utforskning.

Thomas Hylland Eriksen
Institutt og museum for antropologi
Universitetet i Oslo

ROBERT W. STERN: *Changing India. Bourgeois Revolution on the Subcontinent.* Cambridge, New York & Victoria: Cambridge University Press 1993. 251 sider. ISBN 0-521-421055/63 hardback/paperback. Pris uoplyst.

Med mere eller mindre passende mellomrum utkommer en ny bred introduksjon til utviklingen i nutidens Indien. *Changing India* er det sidste skud på denne stamme. Som så mange andre generelle værker holder også